

kasvu edendamise ESI fondide rahastamisvahenditega

Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond

Rahastamisvahendid

Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist kaasrahastatavad rahastamisvahendid pakuvad jätkusuutlikku ja tõhusat võimalust investeerida majanduskasvu ning inimeste, ettevõtete ja ressursside arengusse põllumajandus- ja metsandussektoris ning maamajanduses. Rahastamisvahendid toetavad mitmesuguste arengueesmärkide saavutamist, mis on kasulik väga paljudele, ja saadud raha on võimalik taaskasutada uute investeeringute tegemiseks.

Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika teise samba rahastamise vahend ning üks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest. Fondi eesmärk on tugevdada ELi põllumajandus- ja metsandussektorit ning maapiirkondi üldiselt.

EAFRD kogueelarve aastatel 2014–2020 on üle 96 miljardi euro. Toetust antakse põllumajanduse, metsanduse, keskkonna ja loodusvarade majandamise ning maamajanduse jätkusuutliku arengu jaoks.

EAFRDst saab abi toetuste ja üha rohkem ka rahastamisvahendite kaudu.

Nõudlus EAFRDst kaasrahastatavate rahastamisvahendite järele on kasvanud alates 2007. aastast, eriti pärast finants- ja majanduskriisi, mille tulemusena kärbiti maapiirkondade ja põllumajanduse eelarveid.

Rahastamisvahendid:

- tuleb tagasi maksta;
- on ringlevad, s.t tagasimakstud vahendeid kasutatakse samas piirkonnas uuesti;
- sobivad rahaliselt elujõuliste projektide puhul, s.t selliste projektide puhul, mis eeldatavalt tekitavad saadud toetuse tagasimaksmiseks piisavalt tulu või sääste;
- on kavandatud selliselt, et meelitavad ligi kaainvesteeringuid teistest allikatest, sealhulgas erainvestoritelt, eesmärgiga suurendada rahaliste vahendite hulka eelkõige sellistes sektorites/valdkondades, kus on probleeme juurdepääsuga rahastamisele;
- võivad olla laenu, garantii või omakapitali vormis;
- võivad kaasa aidata pakkumise arendamisele, kuna toetavad turu arengut;
- võivad täiendada toetusi;
- võivad olla juhitud riiklike ja piirkondlike pankade, rahvusvaheliste organisatsioonide nagu Euroopa Investeerimispank või Euroopa Investeerimisfond, finantsvahendajate ja (ainult laenude ja garantiide puhul) korraldusasutuste poolt.

Rahastamisvahendite eeliste tõttu laiendatakse nende kasutamist aastatel 2014-2020 **kõigile valdkondlikele eesmärkidele**. Tänu parematele ja paindlikumatele rakendamisvõimalustele eeldatakse rahastamisvahendite senisest aktiivsemat kasutamist.

EAFRD võib kaasrahastada rahastamisvahendeid selleks, et **toetada liikmesriikide EAFRD maaelu arengukavades (MAK) välja toodud investeerimisprioriteete**. Nende rahastamisvahenditega võib toetada paljusid EAFRD meetmeid, tingimusel, et neid kasutatakse **tuvastatud turupuudujäägi** kõrvaldamiseks, s.t. valdkondades, kus pangad ei taha laenu anda ja/või erasektor ei taha investeerida, näiteks väikeste põllumajandusettevõtete või alustavate põllumajandusettevõtete puhul, kellel puudub piisav krediidi ajalugu või tagatisvara.

Rahastamisvahendid võivad seega toetada enamiku maaelu arengule kehtestatud ELi prioriteetide saavutamist:

- teadmussiirde ja innovatsiooni tugevdamine põllumajanduses, metsanduses ning maapiirkondades;
- kõigi põllumajandusvormide konkurentsivõime ning põllumajanduse elujõulisuse parandamine;
- toiduahela korraldamise edendamine;
- ressursitõhususe edendamine ning vähese CO₂-heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupidavale majandusele ülemineku toetamine põllumajanduses ning toiduainete- ja metsandussektoris;
- sotsiaalse kaasatuse, vaesuse vähendamise ja maapiirkondade majandusliku arengu, eriti väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise edendamine.

EAFRD rahastamisvahendid on **ligipääsetavad kõigile potentsiaalsetele lõppsaajatele, kes soovivad viia ellu rahaliselt elujõulisi investeerimisprojekte põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkondades.**

Potentsiaalselt on võimalik kasutada **laias valikus EAFRDst toetatavaid rahastamisvahendeid.**

- **Laen**, mida saab kasutada siis, kui turul laene ei pakuta (näiteks pankade poolt), või mida saab pakkuda kommerts-laenu tingimustega võrreldes parematel tingimustel (näiteks madalama intressimääraga, pikema tagasimakseperioodiga või väiksema tagatise vastu). Näiteks võib pakkuda laene, et aidata põllumajandustootjatel ja nende peredel mitmekesistada oma tuluallikaid, arendades näiteks taluturismi või toiduga seotud äritegevust nagu kohalikku toitu pakkuva restorani pidamine, anda noortele põllumajandustootjatele investeerimistoetust või toetada investeringuid põllumajandusmasinatesse, et parandada põllumajandusettevõtete üldist tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.
- **Mikrokrediit** ehk väikelaen, mida antakse inimestele, kellele finantsteenused ei ole kättesaadavad. Mikrokrediiti antakse tavaliselt lühikeseks ajaks ja tagatist kas ei nõuta või on nõutav tagatis väike, näiteks laenud, mida antakse põllumajandustootjatele seadmete ostmiseks või saagi lisaväärtuse või kvaliteedi parandamiseks, või projektidele, mida viiakse ellu kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia raames.

- **Garantii**, mis annab laenuandjale kindlustunde, et juhul, kui laenusaaaja ei täida oma kohustusi, saab laenuandja oma kapitali tagasi. Näiteks võib garantii olla kasulik ettevõtetele, kes investeerivad biomajandusse või ressursitõhususse, või põllumajandustootjatele, kellel on vajalikud oskused ja kes võiksid saada raha pankade kaudu, kuid kellel puudub laenu saamiseks vajalik garantii või tagatis.
- **Omakapital**, mille puhul investeeritakse ettevõttesse ettevõtte täieliku või osalise omandiõiguse vastu; omakapitaliinvestor võib osaleda ettevõtte juhtimises ja saada osa kasumi jaotamisest ning hiljem müüa omandatud osaluse ja uuesti realiseerida kasumi. Omakapitali investeerimine on tõenäoliselt asjakohane suurema riskiga ja suurema kasvupotentsiaaliga ettevõtete puhul, näiteks põllumajanduslikus toidutööstuses tegutsevate VKEde puhul, kes arendavad uusi töötlemistehnoloogiaid või investeerivad nendesse.

Rahastamisvahendeid võib kombineerida toetuste ja muud liiki abiga. Investeeringute kaasamise eeltingimusena on sageli kõigepealt vaja parandada investeerimisvalmidust. EAFRD kaudu on võimalik pakkuda nõustamis- ja muud liiki toetust.

EAFRDst kaasrahastatavad rahastamisvahendid võivad aidata kaasa sektori pikaajalisele arengule ja mitmekesistamisele ning sellesse investeerimisele, kui nendega toetatakse tegevust valdkondades, kus investeerimisolukord on sageli olnud mitteoptimaalne, soodustatakse äriiselt elujõulisi projekte ja avatakse uusi turuvõimalusi. Samuti saab nende abil luua võimalusi investoritele ja finantsvahendajatele. Juurdepääs rahastamisele on põllumajandus- ja metsandussektori ettevõtete jaoks tavaliselt olnud kulukas ja keeruline. Paljudes liikmesriikides peavad pangad ja teised finantsasutused neid sektoreid laenu andmise seisukohalt riskantseks. Avaliku sektori toetatavad rahastamisvahendid ja riskide jagamine võivad nii mõnegi projekti muuta atraktiivsemaks investeeringuks.

Lisateave

Teave maaelu arengu kohta:

http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_et.htm

Juhendmaterjal korraldusasutustele ESI fondide programmide
rahastamisvahendite kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Teave rahastamisvahendite eelhindamise metoodika kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

ESI fondide rahastamisvahendite nõustamisplatvormi „fi-compass“ veebileht:

<http://www.fi-compass.eu/>

Lisateave Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja teisi Euroopa
struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevate määruste (sealhulgas
rakendusmääruste ja delegeeritud õigusaktide) kohta:

<http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-in-action/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>

Teave riigiabi eeskirjade kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning
maapiirkondades:

http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/index_en.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg